

## OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Barbora Šedová
Téma práce:	Vliv architektury na ústavní právo
Rozsah práce:	181 624 znaků včetně mezer
Datum odevzdání práce:	26. 10. 2023

### 1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma diplomové práce, tedy studium vztahu mezi stavebně architektonickým zpracováním ústavních institucí (z hlediska jejich umístění, vnějšího i vnitřního vzhledu), není jistě nijak novým tématem, ale je mu povšechně věnována poměrně malá akademická pozornost. To platí minimálně z pohledu právníků. Jelikož se jedná o téma zajímavé, potřebné a velmi praktické, je to velká škoda. Proto téma považuji z tohoto hlediska za aktuální a svěží.

### 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autorka pro účely zpracování diplomové práce musela obsáhnout jak základní architektonický vzhled do problematiky, tak stránku ústavněprávní, a obě roviny propojit. Zvolila metodu řešerše relevantní literatury v oblasti architektury a urbanismu a propojila ji s metodou komparace využití různých stylů v případě ústavních institucí ve vybraných zemích světa. Autorka čerpala ze značného množství zahraniční i české odborné literatury, a to i v částech týkajících se deskripce postavení ústavních orgánů, formám státu a vlády. Na určitou analýzu vlivu architektury na vnímání jednotlivých ústavních orgánů (zejména prezident republiky a obě komory parlamentu) v českém systému v části 3 pak navazuje celková reflexe a syntéza vztahu českého ústavního systému a sídel klíčových orgánů. Diplomová práce je doplněná několika grafickými znázorněními (např. typologie rozmístění křesel v jednacích sálech komor) a fotografiemi zahraničních i českých ústavních orgánů.

Z hlediska hodnocení oceňuji, že diplomantka pracovala jak s českými, tak zahraničními podklady (byť jen anglicky psanými) a dokázala je vhodně využít. Metodologicky k práci mám v podstatě jen dvě výhrady. Za první, že je příliš mnoho prostoru věnováno základní deskripci postavení ústavních orgánů v jednotlivých formách vlády, a to v míře, která není vůbec pro smysl práce potřebná. Za druhé, že mi chybí větší reflexe architektoniky vládních institucí (myšleno zejména vlády jako takové), a pozornost je obecně i ve vztahu k České republice věnována hlavně státu a parlamentům. Diplomantka to v úvodu vysvětluje tím, že pro určení formy vlády jsou nejzásadnější ústavní postavení hlavy státu a parlamentu (str. 7), ale – i pokud zůstanu jen v základní tripartici moci – bez postavení vlády tento pohled přece není úplný. Proto mi reflexe architektury sídla vlády v práci chybí.

### 3. Formální a systematické členění práce

Práce má vedle úvodu a závěru tři hlavní části: „Architektura budov ústavních institucí“ (zejména architektonicky, sociologicky a komparativně zaměřená část), dále „Parlament, hlava státu, formy vlády“ (deskriptivní část týkající se obecně postavení ústavních orgánů) a nakonec „Ústavní systém a instituce České republiky a jejich sídla“ (deskripce ústavního postavení českých ústavních orgánů, zejména hlavy státu a parlamentu, včetně hlubšího rozboru sídel historických

předchůdců a dnešního stavu). Formálně i systematickou je práce vhodně členěna, jen jsou podle mého názoru zbytečně rozvláčné dvě první části a je velký rozdíl i v jejich stylistice (velmi literárně pojetá část první a naopak část druhá psaná již jednodušším a pro právní analytické texty typičtějším jazykem). Logická struktura práce je srozumitelná a odpovídající tématu.

#### 4. Vyjádření k práci

Až na zásadnější výhrady výše je mé hodnocení práce kladné. Autorka rozebrala svou výzkumnou otázku, tedy kromě analýzy obecného vlivu povahy sídla na vnímané postavení ústavních orgánů (zvnějšku i zvnitřku institucí), tak se zaměřením na Českou republiku. V mnoha bodech považuji její postřehy za velmi trefné (nešťastné umístění zejména Poslanecké sněmovny, nevyhovující pojetí jednacího sálu, vliv lokality Pražského hradu na vnímání hlavy státu). Níže uvádím jen několik podrobnějších postřehů týkajících se vybraných pasáží, kde upozorňuji buď na určité chyby, nejasná či nepřesná vyjádření:

Str. 7 – věta, že právo je multidimenzionální fenomén by v prostředí PF UK měla být řádně citována, podle možností.

Str. 12 – autorka uvádí, že „typickým znakem shromažďovacího práva je nutnost jeho realizace na veřejném místě“. Shromažďovací právo lze však samozřejmě realizovat i na místě soukromém (viz např. pohled do jakéhokoliv komentáře k čl. 19 Listiny).

Str. 28 – autorka cituje údaje z *Democracy Index* a uvádí, že „velikost zasedacího sálu je spojena s mírou demokratičnosti. Čím méně je stát dle *DI* demokratický, tím větší je zasedací sál jeho sněmovny.“ Zřejmě se pouštím na tenký led, ale bez hlubší analýzy možných důvodů pro velikost zasedacího sálu (velikost státu, počet reprezentantů, dostupnost prostoru, atd.) bych tyto údaje neuváděla, protože jejich reálná vypovídací hodnota ohledně míry demokratičnosti je, podle mého názoru, velmi spekulativní.

Str. 34 – autorka popisuje kontrolní funkci parlamentu a uvádí, že v prezidentské formě vlády je alternativou odpovědnosti vlády vůči parlamentu institut impeachmentu coby kontrola prezidenta ze strany moci zákonodárné. Nicméně zde dochází, bez dalšího, ke směřování politické odpovědnosti vlády vůči parlamentu v parlamentní formě s typově (ústavně)právní odpovědností, která je realizována procesem impeachmentu v prezidentství a která nemá (a neměla by mít) primárně politickou povahu.

Str. 38 – autorka nereflektuje, že i v současnosti existují monarchie, v nichž mají panovníci zcela výsadní postavení, a proto nelze bez dalšího tvrdit, že „současní panovníci nemají výrazné pravomoci“.

Str. 41 – autorka spojuje USA s přímou volbou prezidenta republiky a nereflektuje postavení Electoral College.

Str. 42 – impeachment opět spojován s politickou odpovědností (autorka odkazuje na text v *Routledge Handbook of Constitutional Law*, který bohužel nemám k dispozici, lze probrat na obhajobě).

Str. 50 – „Národní výbor ustavený prozatímní ústavou po vzniku Československé republiky“ – Národní výbor existoval již před vznikem republiky a prozatímní ústavou se naopak přeměnil na Národní shromáždění.

Str. 60 – mezinárodní smlouvy dle čl. 10 nemají charakter zákonů.

Str. 62 – Albrecht z Valdštejna je zde uváděn jako panovník. Rozumím tomu správně, že autorka odkazuje na jeho meklenburské vévodství atd., ale nevztahuje ho k českým zemím?

## 5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	V pořádku. Domnívám se, že by úplnosti práce prospělo větší zahrnutí charakteristiky sídel vlády.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	V pořádku.
Logická stavba práce	V pořádku
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Zaznamenala jsem jednu citaci, která byla citována jako přímá, ale autoři sami doslova citovali jiného autora (str. 8 a citace T. Browne, str. 50 jeho textu). V některých případech, při popisu českého ústavněprávního stavu, bylo možné odkázat jednoduše na ustanovení Ústavy, ale autorka odkazuje na odbornou literaturu (např. namísto odkazu na čl. 66 Ústavy autorka uvádí knihu Kolář, P. a další, <i>Parlament ČR</i> ).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	V pořádku.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	V pořádku.
Jazyková a stylistická úroveň	V pořádku.

## 6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

<b>Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě</b>	Doporučuji. V rámci ústní obhajoby se lze vyjádřit k bodům výše. Vedle této ústavněprávní roviny mám i otázku „architektonickou“. S vědomím toho, že nejsme architekti, ale práce je svěží právě prolnutím architektury a ústavních vztahů, navrhuji, aby autorka představila, podle jejího názoru ne přehnaně nákladné, ale přesto efektivní architektonické změny, které by podle ní mohly prospět charakteru plenárních jednání v Poslanecké sněmovně.
<b>Navržený klasifikační stupeň</b>	Velmi dobře či výborně, podle autorčiny prezentace diplomové práce při ústní obhajobě.

V Praze dne 4. 12.2023

Miluše Kindlová  
oponent/oponentka